

La Conferència de Pau sobre el Pròxim Orient

Difícil però no impossible

Passada la sorpresa de la convocatòria, la Conferència de Pau sobre el Pròxim Orient comença a plantejar dubtes i il·lusions. La resposta arribarà a la tardor.

Quan George Bush va dir al Kremlin que ell i Mikhail Gorbtxov havien acordat de convocar una conferència de pau sobre el Pròxim Orient per a la tardor d'enguany, la primera reacció va ser de sorpresa generalitzada. I d'il·lusió.

Sorpresa perquè, tot i ser evident que el dossier sobre la regió era una de les prioritats de Jim Baker, ningú no creia que els grans volgueren forçar tan ràpidament un arranjament i precipitar el treball negociador. I il·lusió perquè mig any després de la guerra ja es començava a témer que la voluntat de posar fil a l'agulla s'eter-

nitzaria. En el punt més viu del conflicte, quan els míssils iraquians feien impacte sobre Israel i el govern jueu havia de contenir el seu exèrcit perquè no atacara l'Iraq, els Estats Units van prometre a Israel que no hi hauria conferència abans de l'any dos mil. Si Israel haguera entrat en guerra la fràgil coalició antiiraquià podria haver saltat feta miquetes. Per això qualsevol petició israeliana era satisfeta automàticament. Però, acabada la guerra, les coses es miren d'una altra manera.

L'administració dels Estats Units ha anat canviant de mica a mica la seua polí-

tica respecte a Israel. No és que s'haja tornat pro-àrab o pro-palestina, però ha entès que una aliança amb els moderats àrabs pot ser més avantatjosa, o en tot cas menys problemàtica, que no la defensa a ultrança de la ciutadella jueva. I la guerra amb l'Iraq li ho ha confirmat. És evident que sense el concurs d'Egipte, Síria o l'Àrabia Saudita, aquesta guerra hauria estat una altra cosa. Aquestes participacions, però, tenien un preu: durant el conflicte, per primera vegada en dècades, els Estats Units van votar afirmativament una resolució de l'ONU contra Israel.

El canvi, vist amb la perspectiva de me-



Els Estats Units volen passar d'una situació en què Israel era el seu portaavions en aquella àrea a una situació en què Israel siga el principal aliat



Isaac Shamir, Hafiz el-Assad, Rei Hussein, Iàsser Arafat, Hosni Mubàrak, Saddam Hussein.

ARXIU

Els protagonistes.

Isaac Shamir (Israel). El primer ministre d'Israel. Aquest antic terrorista jueu, falcó permanent de l'administració jueva, ha semblat entendre que ha arribat l'hora de negociar amb els àrabs, si no vol perdre el suport americà. Shamir s'enfronta a l'oposició dels fonamentalistes hebreus que li donen suport al govern però en canvi tindrà l'ajuda dels laboristes i de la majoria de la població israeliana, cansada de guerres.

Hafiz el-Assad (Síria). Israel considera Síria com el país més perillós del Pròxim Orient i, certament, li'n sobren raons. L'ocupació del Líban, beneïda pels Estats Units en nom de la gran coalició contra Saddam, ha reforçat encara més el perfil agressor de Damasc. Però l'entesa sorprenent amb Washington i la seua acceptació del pla Baker ha posat Síria en una posició immillorable. Ara podria recuperar, fins i tot, les altures del Golan.

Rei Hussein (Jordània). Malgrat la seua posició pro-iraquiana durant la guerra del Golf, Hussein de Jordània té un paper clau en tot intent de solució de la crisi. Ell pot, d'alguna manera, ser la coartada dels palestins que, finalment, podrien avenir-se a integrar-se a la delegació jordana. Hussein, encara, pot somiar en una federació amb la Cisjordània palestina, que recupere el que va ser el territori històric del seu regne.

Iàsser Arafat (Palestina). Odiat pels israelians i estigmatitzat per Occident després del seu suport a l'Iraq. Però insubstituïble. La seua ombra planarà sobre qualsevol delegació palestina i cap palestí no tindrà l'acudit de prendre cap decisió sense consultar-la abans amb la cúpula de l'OAP. Arafat no seurrà a la conferència però tampoc no la sabotejarà per por de quedar-se sol si els altres àrabs negocien directament amb Israel.

Hosni Mubàrak (Egipte). Amb els acords de Camp David, Egipte va trencar amb la resta dels països àrabs per pactar amb Israel la pau a canvi del retorn del Sinaí. Passats els anys, aquella actitud, tan incompresa, podria servir de model a la nova proposta de pau. La seua actitud decididament pro-americana en la crisi del Golf li ha fet guanyar més punts, si calia. El Caire ho té tot a favor per a ser la seu de la Conferència de Pau, si no pot ser Jerusalem.

Saddam Hussein (Iraq). Un altre absent notable. Però si els míssils Scud iraquians no hagueren caigut sobre Tel-Aviv i això no haguera provocat la crisi més seriosa de la coalició multinacional, és poc probable que els Estats Units donaren ara l'impuls definitiu a la Conferència de Pau. La guerra féu entendre a Washington que no hi haurà estabilitat possible en la regió si no es resol el dossier palestí.



Si es vol que la Conferència funcione, Israel ha de renunciar a la colonització.

ARXIU

sos, és perceptible. Els Estats Units volen passar d'una situació en què Israel era el seu portaavions en aquella àrea a una situació en què Israel siga el principal aliat cultural, però en què l'aliança política siga compartida entre jueus i àrabs. Només així hi haurà establert a la zona del petroli.

¿I quin preu té aquesta opció? Una solució, siga quina siga, del problema palestí. Una solució que satisfaga els palestins moderats i la majoria dels països àrabs. Això i més coses. Però sobretot això. Un preu que els americans ja estan disposats a pagar, no solament per la por que van aprendre a tenir durant la guerra o per la convicció de quins seran els millors aliats en aquella zona. També perquè el final de la guerra freda ha fet que ja no es plantejen binomis contraris i perquè la *intifada* ha fet molt de mal a la imatge de l'estat d'Israel.

Totes aquestes són les causes que hi ha darrere la convocatòria. Al davant, però, hi ha diverses hipòtesis de solució.

El màxim que podria arribar a aconseguir-se és la creació d'un estat palestí a Cisjordània i Gaza (confederat amb Jordània o no) i la devolució de les altures del Golan a Síria. A canvi d'això Israel gaudiria de la pau, signada i rubricada per tots els àrabs i del reconeixement de

la seua existència. En aquest punt el principal problema ve de la colonització jueva dels territoris ocupats. Aquesta colonització, un objectiu històric d'Israel, ha estat fortament impulsada amb l'arribada, aquests últims mesos, de desenes de milers de jueus soviètics.

Si es vol que la Conferència funcione, Israel ha de renunciar a la colonització i, segurament, haurà de fer marxa enrere i tot, cosa a què no semblen disposats els grups extremistes hebreus. En aquest sentit, cal recordar que els seguidors del rabí Kahane, mort assassinat a Nova York fa uns mesos, han proclamat un "segon estat hebreu" sobre els territoris ocupats i han anunciat una "guerra d'alliberament", si mai eren tornats als palestins.

Pot, doncs, Israel acceptar aquest estat palestí? Pot. Pot acceptar alguna forma d'estat que reunisca condicions de seguretat per a Israel. Condicions que els palestins han d'entendre que són necessàries. ¿Quines? Caldrà discutir-ho. Però n'hi ha d'evidents, com per exemple que Palestina no tinga un exèrcit potent.

S'ha especulat molt sobre altres possibles condicions que podrien ser, per exemple, un període de transició de cinc anys fins a la independència o la cessió de la representació internacional a Jordània, o diversos tipus d'acords econòmics.

En definitiva compensacions que puguin portar a l'objectiu final de la coexistència de dos estats, un d'àrab i un de jueu, sobre les terres que actualment administra Israel.

Tot això haurà de salvar l'escull principal: ¿qui representa els palestins? Els israelians han imposat la idea d'una representació palestina subordinada a la jordana i en la qual no figure cap representant de l'OAP ni de Jerusalem est. Però tot-hom és conscient que, s'arregle com s'arregle el problema de la representació palestina, l'OAP i els notables de Jerusalem, com Faissal Husseini, estaran, si més no, darrere dels seus representants. Els palestins, en un exercici de comprensió de la seua difícil situació, no han imposat qui ha de ser el seu negociador i s'han limitat a dir que els palestins tenen dret a triar qui els represente. I a maniar a partir d'ací.

La Conferència estudiarà també altres objectius. El principal d'ells l'econòmic, en el qual participarà fins i tot l'Àrabia Saudita. Diversos objectius de cooperació internacional seran posats sobre la taula. Entre ells, evidentment, figuraran en primer lloc el petroli i l'aigua, els dos béns més valorats de la regió.

Vicent Partal